GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNȚIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 238 *Vinerĭ, 30 Octomvre (11 Noemvre).* 1887.

Brașovŭ, 29 Octomvre 1887.

In ședința dela 4 Noemvre a comisiunei delegațiunei ungare pentru armată, în care s'a desbătutŭ în genere proiectulŭ de bugetŭ alŭ ministerului comunŭ de rĕsboiu, s'au petrecutŭ și lucrurĭ, care ne dovedescŭ din nou că Ungurii dela putere, în ingâmfarea lorŭ d'a se crede mai multŭ decâtŭ ceea ce suntŭ, mergŭ până a se face ridiculĭ, espunêndu-se astfelŭ d'a nŭ mai trata nimenea seriosŭ cu ei.

Unŭ delegatŭ, precum se vede din raportulŭ ce-lŭ publicămŭ mai josŭ asupra decurgerei desbaterilorŭ acestei ședințe, puse ministrului comunŭ de rĕsboiu întrebarea:

Pe ce basă în matriculele și în estrasele matriculare se admite acea diferință, că elevii din Ungaria, aflătorĭ în institutele militare de învĕțămêntŭ, suntŭ orĭ nu suntŭ de limbă unguréscă? O facŭ acésta profesorii militarĭ respective pe temeiulŭ datelorŭ căpĕtate dela părinții elevilorŭ, orĭ după cum găsescŭ ei cu cale, adecă profesorii?

Intrebarea e fórte naivă, decă ținemŭ sémă că ea a fostŭ adresată în delegațiune unui ministru comunŭ alŭ monarchiei. Mai avea unŭ înțelesŭ décă delegatulŭ din vorbă ar fi adresatŭ acéstă întrebare d-lui Kalmanŭ Tisza, d-lui Trefort orĭ altui patriotŭ patentatŭ.

Ei bine, deosebirea de limbă trebue sĕ se facă, câtă vreme în țĕrile corónei ungare vomŭ fi și noi naționalitățile, care formămŭ statulŭ și armata.

Deosebirea va trebui cu atâtŭ mai multŭ sĕ se facă, cu câtŭ contingentulŭ celŭ mare ce-lŭ dau armatei comune Ardealulŭ, Bănatulŭ și Téra ungurésca, îlŭ dau naționalitățile nemaghiare, care numĕră douĕsprețece milióne.

Se 'nșélă amarŭ scamatorii dela putere, decă credŭ că potŭ orbi lumea prin scamatoriile lorŭ, presentândŭ o minoritate de a patra parte din poporațiunea țĕrilorŭ corónei ungare ca identică cu statulŭ și statulŭ identicŭ cu ea.

Dér întrebarea delegatului ungurŭ îșĭ are și ea importanța ei, dă pe față unele apucăturĭ de care se folosescŭ Ungurii dela putere în uneltirile lorŭ de maghiarisare, apucăturĭ care constau în a nu ținea sémă de declarațiunile părinților elevilorŭ neungurĭ din scólele lorŭ, ci a-i trece profesorii după bunulŭ lorŭ placŭ ca ungurĭ, fără a ține sémă de limba și naționalitatea lorŭ.

Acésta-i metoda ce se folosesce și la facerea etatisticelorŭ, spre a se presenta Ungurii în fața lumii cu celŭ puținŭ jumătate mai numeroșĭ de cum suntŭ în realitate.

In armata comună, peste totŭ în Austria, unde guvernulŭ stă la putere pe basa programei de împăciuire a naționalitățilorŭ prin egala îndreptățire, astfelŭ de apucăturĭ n'au trecere.

Decă lista Ungurilorŭ ce servescŭ în armata comună e nensemnată, causa e că acolo s'a ținutŭ și se ține sémă de naționalitatea și limba Nemaghiarilorŭ, carĭ formézâ precum amŭ mai spusŭ, grosulŭ contingentului ce-lŭ dă armatei comune Ardealulŭ, Bănatulŭ și Téra ungurésca.

Celŭ puținŭ considerațiunile ce le are guvernulŭ austriacŭ și cu elŭ celŭ comunŭ față cu naționalitățile arŭ pute sĕ le servéscă Ungurilorŭ ca învĕțătură, și sĕ se gândéscă seriosŭ că scamatoriile lorŭ n'au trecere orĭ și unde, și că nu li se póte lua în seriosŭ plângerea lorŭ în contra sistemului adoptatŭ de guvernulŭ comunŭ.

Décă e cineva în dreptŭ a se plânge de unŭ sistemŭ desconsiderătorŭ și asupritorŭ, atuncĭ suntŭ naționalitățile nemaghiare, pe care sistemulŭ ungurescŭ de guvernare vrea sĕ le anihileze.

Ungurii suntŭ datorĭ sĕ dovedéscă, că nu le mai convine sĕ facă altora ceea ce lorŭ nu le place sĕ le facă alții. Schimbe sistemulŭ lorŭ de guvernare dândŭ fiă-căruia ce e alŭ sĕu, prin întroducerea egalei îndreptățirĭ.

Scrisorĭ de aderință adresată generalului Traianŭ Doda.

Românii din Sĕlagiu au adresatŭ, prin comitetulŭ lorŭ electoralŭ, generalului Traianŭ Doda următórea scrisóre de aderare și felicitare:

Domnului generalŭ Traianŭ Doda.

Când orisonulŭ politicŭ alŭ națiunei române din Ungaria și Transilvania e mai tare acoperitŭ de norii intunecoșĭ prevestitorĭ de desastre sguduitóre până și de celea mai adêncĭ temelii ale esistenței nóstre naționale; când fii acelei națiunĭ, carĭ in professarea virtuțilorŭ ereqite dela străbunĭ: credința neclintită cătră Inaltulŭ Tronŭ și augusta casă domnitore, iubire nealterată cătră patriă, venerațiune și supunere cătră legile sancționate prin Monarchŭ — totdeuna au fostŭ modelulŭ poporelorŭ din Austro-Ungaria — suntŭ degradațĭ și avinți la starea de ilotŭ în vechea lorŭ patriă și prin șovinismulŭ mistificătorŭ alŭ celorŭ dela putere suntŭ interțațĭ de a gusta dulcețа bunătățilorŭ isvorită din sinulŭ acelei mame patrie pentru a căreia apĕrare de multe-orĭ li s'a scursŭ sângele din inimă; când Românului ca individualitate națională nu-i este permisŭ a se apropia de Părintele poporelorŭ, Monarchulŭ sĕu, spre a-i spune ce-lŭ dóre nicĭ atuncĭ când Acela calcă pe pămentulŭ udatŭ de sângele Românului pentru apĕrarea augustei case habsburgice, a Inaltului Tronŭ și a patriei — etă Domnule Generalŭ! că ai apărutŭ ca unŭ luceférŭ in fruntea orisonului intunecatŭ alŭ națiunei române, pentru că cuvintele tale au vibratŭ ca nisce raḑe strălucitore în tóte direcțiunile patriei unde suspină sufletulŭ de Românŭ sub pressiunea situaț unei create prin mâna de ferŭ nemilósă a celorŭ dela putere; a pĕtrunsŭ prin tóte păturele națiunei române și din inimile celorŭ asuprițĭ a storsŭ lacrime de bucuriă nutritore cu speranța firmă și credința viuă: că națiunea română până când nutresce la peptulŭ sĕu fii precum este generalulŭ Traianŭ Doda, nu va peri, ci are viitorŭ, deórece Tu Generale ai datŭ espressiune fidelă simțĕmintelorŭ, convingerilorŭ, durerilorŭ și neindreptățirilorŭ îndurate prin mama-ți națiune carea te-a născutŭ — mărturisindŭ cu franchețǎ și bărbăția — care pre mulțĭ ar trebui sĕ i treḑéscă din letargiă nu numai în fața dietei ungare ci în fața Europei! *că națiunea română e scósă din cadrulŭ constituțiunei patriei sale.* Cuvintele tale au pĕtrunsŭ nu numai in coliba Românului opincarŭ, ci credemŭ, că și la treptele Inaltului Tronŭ, unde șĭ-a aflatŭ Românulŭ totdéuna scutŭ în timpurile desastróse, simțĕmintele, convingerile și durerile tale suntŭ ale tuturorŭ Românilorŭ, pentru că din inima și sufletulŭ tĕu vorbesce insașĭ națiunea română; însĕ cuvintele rostite prin Generalulŭ Doda pondereză mai multŭ decâtŭ ale nótsre pentru că li se potenteḑă valorea prin meritele sale secerate intru apĕrarea Tronului și a patriei prin ascuțitulŭ sabiei în timpurĭ grele, și pentru că le a grăitŭ acelea mândru și consciu de valórea brațului soldatului românŭ, ca factorŭ puternicŭ in armată.

Dreptŭ aceea Te asigurămŭ Domnule Generalŭ! că aderămŭ din tótă inima și convingerea și in tótă estensiunea la principiele Tale, care ne oglindeză in celŭ mai fidelŭ modŭ trista posițiune a națiunei române din Ungaria și Transilvania și mulțămindu Ți pentru de unŭ urmașŭ alŭ lui Traianŭ demna dechiarațiune, sĕ fi convinsŭ, că ți-ai făcutŭ numele nemuritorŭ pentru că numele Generalului Traianŭ Doda rĕsună cu dulceață și tală nu numai de pre buzele Românilorŭ de aḑĭ iubitorĭ de patriă și națiunea lorŭ, ci fiindŭ gravatŭ prin penelulŭ recunoscinței nu numai în inimile căruntțilorŭ ci și in ale pruncilorŭ va trece din generațiune în generațiune — până când va trăi Românulŭ — ca unŭ modelŭ demnŭ de imitatŭ alŭ credinței cătră Inaltulŭ Tronŭ și alŭ iubirei de patriă și națiune. Sĕ trăescĭ Domnule Generalŭ, spre gloria Inaltului Tronŭ, spre inflorirea patriei și a națiunei române, la mulțĭ anĭ fericițĭ!

Comitetulŭ centralŭ electoralŭ de partidă națională română din comitatulŭ Selagiului.

La anulŭ 1887, luna Noemvre.

Românii Selăgienĭ.

Românii din Aradŭ au adresatŭ d-lui generalŭ *Traianŭ Doda* următórea scrisóre:

Domnule Generalŭ! Multŭ prețuite mandatarŭ!

In literile ce ai adresatŭ presidelui dela camera legislatore din Ungaria, ai notificatŭ și ai demonstratŭ, că de constituțiunea țĕrii, după modulŭ aplicărei ei: din ce în ce totŭ mai violentŭ, — Românii nu mai potŭ beneficia.

Așa este!

In timpurĭ normale districtulŭ nostru trimetea în dieta țerii 5—6 deputațĭ; astăḑĭ însĕ, când legea și dreptulŭ suntŭ înlocuite prin forță și terore, Românii, carĭ formézâ aprope esclusivŭ poporațiunea districtului Arad nu suntŭ absolutamente representațĭ ca naționalitate în parlamentulŭ ungarŭ.

Participarea în viața publică a statului li s'a făcut cu desĕvirșire imposibilă Românilorŭ. Ei suntŭ scoșĭ prin forță și violență din arena luptelorŭ constituționale în favorea exclusivismului maghiarŭ.

Acestea i-le-ai spusŭ presidelui, și prin elŭ camerii, guvernului și publicului celui mare din- și afară de țeră.

Și noi la rindulŭ nostru venimŭ a te felicita, pentrucă ai semnalatŭ sortea de aḑi a Românului în acéstă țeră, pronunțându-te verde ca unŭ Românŭ, cu curagiu ca unŭ soldatŭ, francŭ și dreptŭ ca unŭ bărbatŭ.

Și când ițĭ gratulămŭ pentru acestŭ »momentŭ politicŭ", totodată ițĭ urămŭ: trăescă valorosulŭ bărbatŭ alŭ națiunei române până la estremele hotare ale vieții omenescĭ, ca sĕ mai vadă și timpurĭ senine pentru poporulŭ sĕu!

Aradŭ, 11/23 Octomvre 1887.

Dr. *Vuia* m. p., medicŭ; Nicolau *Oncu* m. p., advocatŭ; Emericŭ Vasiliu *Stănescu* m. p.. advocatŭ; Vasiliu *Popŭ* m. p., advocatŭ; Aurelŭ *Suciu* m. p., advocatŭ; Vasiliu *Mangra* m. p., ierom. profesorŭ; Georgiu *Bragea* m. p., preotŭ în Macea; Dimitrie *Macinicŭ* m. p., buhĕierŭ în Aradŭ; Mihaiu *Olteanu* m. p., invĕțătorŭ în Aradŭ; Iuliu *Vlașŭ* m. p., preotŭ gr. cat. în Cresta-Minișŭ; Dimitrie *Antonescu* m. p., advocatŭ în Aradŭ; Dionisiu *Hera* m. p., brutarŭ în Aradŭ.

Din delegațiunĭ.

In comisiunea pentru armată a delegațiunei ungare, raportorulŭ *Rakovsky* arată că s'au preliminatŭ în bugetulŭ armatei comune pe 1888 ca cheltuelĭ ordinare 98.542.584 fl., ca cheltuelĭ estraordinare 18.619,775 fl., cu totulŭ decĭ 117 162,360 fl. In comparațiă cu anulŭ curentŭ, bugetulŭ anului 1888 e cu peste 11 milióne mai mare. Vorbitorulŭ doresce sĕ se dea lămurirĭ despre intrebuințarea creditului de 52½ milióne votatŭ în sesiunea estraordinară a delegațiunei din éstŭ anŭ. Mai departe intrébă, că ce disposițiunĭ a luatŭ orĭ are de gândŭ sĕ ia ministrulŭ de rĕsboiu în privința nutrirei soldațilorŭ.

Akusia *Beöthy* vroa amĕrunte în scrisŭ despre întrebuințarea creditului. Moriz *Wahrmann* acceptă propunerea raportorului, socotelĭ amĕrunțite nu se potŭ cere acum. Alex. *Hegedüs* e totŭ de acéstă părere, deórece nicĭ Curtea de Compturĭ n'a revidatŭ socotelele, decĭ amĕrunte nu se potŭ da. Aug. *Pulsky* crede, ca comisiunea, inainte de a intra în discuțiune, sĕ aștepte lămuririle ministrului.

Ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu contele *Bylandt-Rheidt* dă intr'o espunere de apróре o oră esplicărĭ amĕrunțite despre mĕsurile ce le-a luatŭ la începutulŭ anului administrațiunea armatei, ca fiindŭ necesare, și pentru esecutarea cărora s'a cheltuitŭ o parte mare din creditulŭ estraordinarŭ, mai multŭ decâtŭ jumĕtate. Totodată ministrulŭ esprimă necesitatea *d'a se considera comunicările sale ca confidențiale.*

Beöthy ține una sĕ i se dea socotela de banii cheltuițĭ, er Em. *Ivanka* îi spune, ca și alții, că nu e timpulŭ potrivitŭ. *Pulsky* e mulțămitŭ cu ce a spusŭ mi-

nistrulŭ, care a fostŭ corectŭ in lămuririle sale. *Wahrmann şi Hegedüs* incă suntŭ mulţămiţĭ cu lămuririle, dér celŭ din urmă propune ca sĕ nu i se mai pună la disposiţiune ministrului de rĕsboiu restulŭ creditului. Ministrulŭ *Tisza*, modificândŭ propunerea lui Hegedüs, propune sĕ ia comisiunea la cunoscinţă lămuririle ministrului de rĕsboiu declarândŭ ca disposiţiunĭ ulterióre privitóre la acésta sĕ se ia la timpulŭ sĕu in legătură cu respectivele socotelĭ finale, din contră guvernulŭ comunŭ nu mai are dreptulŭ de asemnare a sumelorŭ necheltuite până acum din creditulŭ estraordinarŭ, şi-şĭ esprimă speranţa că unŭ astfelŭ de conclusŭ nu va ave ca urmare necesitatea d'a se convoca o nouă sesiune estraordinară. Moriz *Jokai* dice că decă n'a isbucnitŭ rĕsboiulŭ, causa e că s'a cheltuitŭ o parte din creditŭ. Decă vomŭ fi totdeuna gata de rĕsboiu, speră vorbitorulŭ că acela niciodată nu va isbucni şi de aceea doresce ca restulŭ din creditŭ sĕ rĕmână şi mai departe la disposiţiunea ministrului comunŭ de rĕsboiu.

La votare comisiunea respinse propunerea lui Beothy. După ce Hegedüs declară că se alătură la propunerea ministrului Tisza, comisiunea hotărî sĕ ia la cunoscinţă lămuririle ministrului despre sumele cheltuite şi sĕ ia disposiţiunĭ ulteriore pentru timpulŭ proiectului respectivelorŭ socotelĭ finale. In acelaşĭ timpŭ comisiunea esprimă ca in sarcina sumelorŭ, ce eventualŭ arŭ rĕmâne din creditulŭ extraordinarŭ după ce se vorŭ fi sancţionatŭ conclusele delegaţiunilorŭ, se nu sĕ mai facă asemnărĭ (cheltuelĭ.)

Proiectulŭ de bugetŭ fu primitŭ in generalŭ ca basă a desbaterei speciale.

Urmară rĕspunsurile *ministrului de rĕsboiu* privitore la *publicările de concursurĭ pentru academiile militare* şi la *instrucţiunea în limba ungurĕscă.*

Raportorulŭ Stef. *Racovsky* dice că »greşelile“ din cărţile de invĕţămentŭ privitore la istoriă, la geografiă şi la dreptulŭ publicŭ s'au indreptatŭ in cea mai mare parte. Nu e mulţămitŭ insĕ cu câtŭ se învéţă limba ungurĕscă in institutele militare, e pre puţinŭ două ore pe sĕptĕmână. Mai departe e necesarŭ, ca in scolele militare de pe teritoriulŭ Ungariei toţĭ elevii sĕ înveţe şi unguresce.

Aug. *Pulszky* întrebă că pe ce basă se face deosebire, decă respectivulŭ elevŭ din Ungaria e orĭ nu de limbă ungurescă? Pe temeiulŭ spuselorŭ părinţilorŭ orĭ p'alŭ judecăţii profesorilorŭ militarĭ respectivi? După rĕspunsulŭ datŭ aceste date statistice se iau pe temeiulŭ spuselorŭ părinţilorŭ.

Bela *Grünwald* nu e mulţămitŭ cu rĕspunsurile ministrului. Armata nu se pote considera ca o maşină de sine stătătóre în statŭ. După părerea lui e necesarŭ ca în institutele militare din Ungaria limba de instrucţiune sĕ fiă cea ungurĕscă.

Ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu *Bylandt-Rheidt* respinge aserţiunea cá armata se consideră ca o maşină. Cá nu servescŭ mulţĭ Ungurĭ în armată şi suntŭ puţinĭ in corpulŭ oficerescŭ, de asta 'i pare rĕu. In *institutele militare* planurile de invĕţămêntŭ trebuescŭ sĕ fiă organisate după unŭ óre-care principiu unitarŭ, deórece acelea *nu suntŭ scóle speciale unguresci şi decĭ în ele nu póte fi limba ungurĕscă limbă de instrucţiune.*

Raportorulŭ *Rakovszky* dice că nu se invéţă destulă limbă ungurĕscă. Intre limba ungurescă şi intre limba naţionalităţilorŭ esistă o „deosebire insemnată“.

Akusiu *Beothy* dice că sistemulŭ ce domnesce în institutele de invĕţămêntŭ militare e causa, că suntŭ puţinĭ Ungurĭ în armată. Trebue schimbatŭ sistemulŭ.

Ministrulŭ de rĕsboiu *Bylandt* observă că nu in sistemŭ e greşelă, dovadă e că şi la honvedĭ e lipsă de oficerĭ.

Edm. *Szalay* nu numai poftesce, der găsesce necesarŭ ca în institutele militare de invĕţămêntŭ chiar şi în timpulŭ liberŭ sĕ se converseze unguresce.

Desbaterea se termină şi rĕspunsurile ministrului se iau la cunoscinţă.

Ce era sĕ şi facă delegaţii ungurĭ?

SCIRILE DILEĬ.

Sub titlulŭ „O esemplară insufleţire de poporŭ« ne aduce „Luminătorulŭ“ cele mai îmbucurătore sciri despre fraţii noştri Românĭ din comuna *Mehala*. Comuna acésta are mai bine de 2000 de locuitorĭ românĭ faţă cu 3--400 de Sêrbĭ locuitori ai aceleiaşĭ comune. Românii erau cu totulŭ subjugaţĭ de Sêrbĭ; aveau preotŭ sêrbescŭ şi biserică sêrbescă. Stăpânirea bisericéscă sêrbescă prin lăcomiile ei de împilare adusese în timpulŭ din urmă pe bieţii Românĭ în o stare nu numai deplorabilă, ci şi ruşinósă şi revoltătóre. Tóte plângerile, tóte reclamările făcute mereu de 20 de anĭ încoce au rĕmasŭ neconsiderate atâtŭ de autorităţile civile, câtŭ şi bisericescĭ. Tote acestea i a determinatŭ pe locuitorii Românĭ a se smulge cu orĭ-ce preţŭ de sub jugulŭ Sêrbilorŭ. Toţĭ ca unulŭ au cerutŭ dela episcopulŭ românŭ din Aradŭ sĕ le dea preotŭ românescŭ; s'au făcutŭ paşii necesarĭ pentru constituirea în o parochiă românéscă şi etă că abia de adĭ-veră incependŭ Românii din Mehala au sciutŭ sĕ adune între sine unŭ capitalŭ de 6000 fl. Chiar şi pandurii dela oraşŭ orĭ comitatŭ, impărţitorii dela poştă şi alţĭ Românĭ cu modeste condiţiunĭ de traiu au contribuitŭ de bună-voiă câte 50—100 fl.; lucrătorele sêrmane dela o fabrică de tutunŭ au adunatŭ 400 fl. Astfelŭ Românii din Mehala s'au emancipatŭ de sub Sêrbĭ; au preotŭ românescŭ, biserică românéscă, eclesiă românéscă. Tote acestea numai de adĭ-veră până acum. Resultatulŭ insufleţirei lorŭ e socotitŭ de o adevĕrată minune prin părţile acelea. Dea Dumnedeu ca insufleţirea lorŭ sĕ afle imitatorĭ!

—x—

„In interesulŭ bunei şi regulatei administraţiunĭ“ ministrulŭ ungurescŭ de interne află de lipsă, ca dela anulŭ nou *sĕ se înmulţescă numĕrulŭ secretarilorŭ fişpănescĭ* încă cu 6, anume 2 de clasa I, 2 de clasa II şi 2 de clasa III. In calculŭ rotundŭ aceştĭ 6 secretarĭ vorŭ spori erogaţiunile statului cu 6000 fl. Intr'o vreme nu se pomenea ca fişpanii se aibă secretarĭ, der progresivŭ cu „buna« administraţiă, care merge totŭ înainte ca raculŭ, s'a inmulţitŭ şi numĕrulŭ acestorŭ soiu de „domnĭ“, aşa că dela anulŭ nou vomŭ ave 30 de ungurĭ intitulaţĭ „secretarĭ fişpanescĭ«, dotaţĭ cu salare grase din bugetele statului. — Muncesce Române, ca sĕ ai cu ce sĕ plătescĭ legionulŭ de funcţionarĭ unguresci ce sporescŭ mereu!

—x—

La primulŭ *concertŭ de abonamentŭ* ce l'a datŭ orchestra orăşenescă Duminecă séra în sala hotelului Nr. 1 a fostŭ forte multă lume, încâtŭ lumea, care s'a dusŭ mai târdiu ceva, n'a mai avutŭ locŭ la mese De aceea s'au datŭ disposiţiunĭ ca la alŭ doilea concertŭ, care va fi la 16 Noemvre n., sĕ fiă aşedate mese şi in salele cele micĭ.

—x—

La 12 Noemvre n. *se vorŭ vinde în Mercurea 24 de porcĭ confiscaţĭ* de finanţii ungurĭ, sub cuvêntŭ că suntŭ introduşĭ ca contrabandă din România.

—x—

Ministrulŭ ungurescŭ de interne a ordonatŭ *desfiinţarea reuniunei puşcaşilorŭ din Ciacova,* sub cuvêntŭ că s'a ocupatŭ cu politica. Totodată a provocatŭ municipiulŭ comitatensŭ sĕ esecute imediatŭ desfiinţarea şi sĕ ia disposiţiunĭ cu privire la averea reuniunei. — De ce nu se spune, ce politică a făcutŭ reuniunea, ca sĕ nu stea omulŭ la bănuială că şi aci avemŭ a face cu unŭ actŭ de violinţă?

—x—

Tĕrgulŭ anualŭ din Noemvre în *Sighişóra* a fostŭ bine cercetatŭ, dér vêndărĭ puţine s'au făcutŭ. S'au vêndutŭ cu totulŭ 1432 vite cu preţurĭ micĭ. Mai mulţĭ ca altădată au fostŭ de rêndulŭ acesta pungaşii.

—x—

In comitatulŭ *Cojocnei* gendarmeria puse mâna pe unŭ individŭ culpabilŭ pentru furtŭ. Cercândŭ după numele respectivului individŭ, află că se numesce *Ioanŭ Iederanŭ*, care înainte de asta cu câţĭ-va anĭ fugì din unŭ arestŭ, fără a fi pututŭ fi prinsŭ până in diua de astădĭ. Gendarmii ilŭ legă in fiere şi-lŭ punŭ în trenŭ, cu scopŭ ca sĕ-lŭ transporte dela Cluşiu la tribunalulŭ din Sătmarŭ, căruia aparţinea. In decursulŭ călĕtoriei însĕ gendarmii au adormitŭ, hoţulŭ profită de ocasiune pentru a fura dela ei cheile, cu carĭ işĭ deschise incuietorile lanţurilorŭ şi se eliberà. Gendarmii încă totŭ dormiau. Când trenulŭ ajunse într'o pădure dintre Debreţinŭ şi Careii marĭ, hoţulŭ deschise uşa şi sărì afară din trenŭ. Fiindŭ-că era trenulŭ acceleratŭ, maşinistulŭ nu oprì maşina până la gară, care altmintrelea era aprope. Gendarmii s'au reintorsŭ sĕ caute pe hoţulŭ, dér acesta dispăruse.

—x—

Atragemŭ atenţiunea proprietarilorŭ de vii, carĭ au acum în pimniţe buţĭ cu mustŭ, ca sĕ aeriseze desŭ pimniţele, deórece mustulŭ aflându-se în ferbere desvoltă acidŭ carbonicŭ care inăduşeşte pe omŭ şi aşa se potŭ uşorŭ intêmpla nenorocirĭ, murindŭ de asfixiare cei carĭ intră în astfelŭ de pimniţe neaerisite.

—x—

S'a introdusŭ şi in *Tĕrgu-Mureşului* darea pe cânĭ. Se plătesce 1 fl de câne pe anŭ, plus 20 cr. semnulŭ de tinichea ce i s'atêrnă la gâtŭ. Totŭ mai eftinŭ ca în Braşovŭ!

—x—

Diarele din Bucurescĭ află că Duminecă orĭ sĕptĕmâna viitore se vorŭ face *împrejurulŭ Bucurescilorŭ* nisce manevre importante ale trupelorŭ din Capitală.

—x—

„Românulŭ» află, că domnulŭ *Isidorŭ Vermontŭ,* unulŭ din elevii scólei de belearte din Bucurescĭ, a fostŭ admisŭ în Academia din München in urma unui concursŭ. Din 300 de concurenţĭ au fostŭ admişĭ numai 70 la concursŭ, şi din aceşti 70 au reuşitŭ numai 10, intre carĭ este şi tênĕrulŭ Vermontŭ. In timpulŭ esamenului principele-regentŭ alŭ Bavariei a visitatŭ sala de concursŭ cu cei mai celebrii profesorĭ şi a felicitatŭ pe tênĕrulŭ debutantŭ dicêndu-i: „Facĭ onore scólei din Bucurescĭ; lucrarea d-tale e forte frumósă!«

—x—

Diarului »La Liberte Roumaine« din Bucurescĭ i se scrie din *Predealŭ:* „Autorităţile vamale (române) *au*

(4.) FOILETONŬ.

LOGOFĔTULŬ MATEIŬ

NOVELĂ.

Mateiŭ pe câtŭ cunoscea de bine pe Rădiţa, dér acum i se părea că'i streină. Nu era prea îndemânaticŭ, şi se cam ocupa cu ştersul prafului şi-şi totŭ băga mâna pe la gulerulŭ cămăşii, ca şi cum ar fi vrêndŭ sĕ se mai rĕcorĕscă. Elŭ se înferbênta însĕ din ce în ce mai multŭ şi sudorile iute se rĕceau pe spatele sale.

— Bine-ai venitŭ! — îi dise într'unŭ târdiu Rădiţa.

— Bine-am găsitŭ! — rĕspunse logofĕtulŭ şi prinse puţintelŭ dér forte puţinŭ a zîmbi, îndată însĕ îşĭ ridică capulŭ şi începù sĕ vorbéscă. — Imĭ e .... nu sciu cum, Rădiţo, — grăì elŭ cam rarŭ, — îmi e nu sciu cum.... parcă n'am făcutŭ bine că am venitŭ la horă, — completă vorba Mateiŭ şi căuta a'şĭ da o faţă veselă, cu tote că ori-ce încerca astădĭ nu eşea ca altădată, şi vorbele nu le potrivea ca până acum, şi deşi voia sĕ ascundă, faţă de Rădiţa, ce se petrecea în sufletulŭ sĕu, încercarea acésta era zadarnică.

Rădiţa, fără sĕ dică ceva la vorbele logofĕtului aduce pe masă o oca de vinŭ şi două pahare.

Pe când ea era dusă după vinŭ, avea Mateiŭ o mare povară pe sufletulŭ sĕu. I-ar fi plăcutŭ sĕ aducă vorba despre....despre....lucrurile întêmplate, ca astfelŭ sĕ şĭ ia o grije de pe capŭ. Scia elŭ că ea are sĕ'i vorbéscă despre acestea, dér şiréta cum era, tăcù până altădată.

Afară era petrecerea mai veselă.

Fetele d'abia apucau sĕ se curme joculŭ pentru ca sĕ pótă vorbi între ele, pentru ca sĕ-şĭ spună una alteia, aceea ce le sta pe inimă faţă de logofĕtulŭ Matei.

Mateiŭ era înăuntru şi n'audea nimica din câte se vorbeau despre elŭ; scia însă bine că se vorbesce şi de aceea îi părea rĕu că a venitŭ la horă. Ii era par'că ruşine sĕ mai iasă afară.

După o tăcere óre-care, şi după ce a schimbatŭ cu cârcĭmăriţa câte-va ochirĭ, care îlŭ aduceau în perplesitate, începù Mateiŭ sĕ vorbéscă.

— Rădiţo, — grăì elŭ, ţinêndŭ în mână unŭ paharŭ cu vinŭ roşu, — tu te-ai făcutŭ mai frumósă, îmĭ parĭ schimbată,.... mai cu hazŭ ca până acum.

Astfelŭ a vorbitŭ logofĕtulŭ, dér în inima lui era mişcatŭ şi gândulŭ nu şi'lŭ putea lua dela Maruţa, ceea ce'lŭ făcea sĕ fiă de totŭ neîndemânatecŭ la vorbă.

— Aşì, logofete, — începù Rădiţa, — numai ţi-se pare; eu sunt totŭ cea veche, dér scii unde n'ai venitŭ de multŭ pe aici, sci... dela mórtea maichi-ti, a leichii Ani. — adause ea cam cu intenţiune şi'lŭ privì pe Mateiŭ dreptŭ în ochĭ. — Nu-i aşa logofete? — grăì ea după câtăva gândire şi'şĭ aşeda flórea din cosiţă şi aştepta rĕspunsŭ.

Logofĕtulŭ puse vinŭ în amêndouĕ paharele şi prindêndŭ voiă, întinse unulŭ Rădiţei.

— Ţine, — dise elŭ, — asta-i din pomana mamei... sĕ'lŭ beai până în fundŭ.

Rădiţa rĕmase puţinŭ pe gândurĭ, luà însĕ paharulŭ, îlŭ golì repede, puse mâna pe sticlă, îlŭ umplù a doua óră, îlŭ umplù şi p'alui Mateiŭ.

— Logofete, ăsta sĕ fiă pentru Maruţa, scii... — dise drăcósa făcêndŭ semnŭ cu capulŭ şi zîmbindŭ cam cu nĕcazŭ, — pentru Maruţa, — accentuà ea, îşĭ bĕu paharulŭ şi eşì afară, căcĭ o strigase unŭ muşteriu.

Logofĕtulŭ rĕmase cu paharulŭ în mână şi era aşa de iritatŭ, încâtŭ era sĕ-lŭ trântéscă de pămêntŭ, dér acésta nu o făcù. Gustà odată din paharŭ, „pentru ca sĕ fiă“ îşĭ gândì elŭ şi'şĭ plimbà privirea veselă în tóte părţile. Cu tóte acestea îi era ciudă că Rădiţa a eşitŭ afară şi că n'a isprăvitŭ cu acéstă vorbă. Lui Mateiŭ i-ar fi plăcutŭ sĕ'lŭ lase în pace şi elŭ sĕ'şĭ pótă petrece totŭ ca până acum. Acésta însĕ nu era cu putinţă.

Rădiţa intrà.

— Da... da pentru Maruţa! — făcù ea cu capulŭ şi oftà odată din greu, căcĭ tare bine se avusese cu logofĕtulŭ.

— Pentru care Maruţa? — întreba logofĕtulŭ cam zîmbindŭ. — Pentru fata cocónei?... ba că chiarŭ!“ — grăì elŭ p'aci în colo, cu tóte că simţea în sine o bucuriă, care îi făcea peptulŭ sĕ salte.

Din vorbă în vorbă, în sfârşitŭ trecuse peste greu

confiscatŭ o cantitate destulŭ de considerabilă de mărfurĭ pe care nisce Ungurĭ voiau sĕ le introducă ca contrabandă".

In editura librăriei „Fraţii Şaraga« din Iaşĭ a eşitŭ de sub tiparŭ **Gramatica limbei internaţionale „Volapük"**, după metoda Erwin Walther, în optŭ lecţiunĭ cu cheia esercițielorŭ, de *S. I. Grossmann*; formatŭ micŭ 8° de 72 pag. Preţulŭ 60 banĭ.

„Amiculŭ Familiei", diarŭ beletristicŭ şi enciclopedicŭ literarŭ, cu ilustraţiunĭ; apare în Gherla la 1 şi 15 a fiă-cărei lunĭ. Preţulŭ pe anŭ 4 fl. Nr. 22 dela 15 Noemvre conţine: Strada Carmen Sylva, romanŭ de Theocharŭ Alexi. — Vine erna (poesiă), de V. B. Muntenescu. — Călĕtoria împrejurulŭ pământului în 80 de dile, de A. d'Ennery şi Jules Verne (urmare). — Serenadă (poesiă), de G. Simu. — Cronică. — Necrologŭ. — Notiţe. — Bibliografiă. — Se mai află ilustraţiunea unei copile în tempestate.

Antichitățĭ de mare preţŭ.

Cetitorii noştri cunoscŭ afacerea cu drugii de aurŭ găsiţĭ de nisce lingurarĭ şi care se află depuşi la tribunalulŭ de aci.

Asupra acestorŭ drugĭ aduce „Sz. N." următórele amĕnunte: Cele 9 bucăţĭ de aurŭ, în formă de cărămidă, s'au aflatŭ de nisce Ţiganĭ din Boroşneulŭ-micŭ şi din Sita Buzĕu. Aceştĭ Ţiganĭ lucrau cu diua în pădurile dela Crasna, lipite de graniţa României, şi săpândŭ au găsitŭ mai multe bucăţĭ de aurŭ şi fiindŭ că acolo treceau de lucrurĭ pe carĭ nu puteau căpĕta mai nimicŭ, le aduseră la Braşovŭ dér şi aci le-au vêndutŭ pe unŭ preţŭ neinsemnatŭ.

Pe o parte a cărămidilorŭ se află desemnate pătrate punctate cu inscripţiunĭ şi figurĭ ca acestea:

FL. FLAVIAN VS PRO SIG ADDIGMA	LVCIANVS OBR·I.SIG P X	QVIRILLVS ET DIONISVS * SIRM. SIG

Din aceste inscripţii resultă că aceste cărămidĭ datéză din secolulŭ alŭ treilea după Christosŭ, pe când Flavianus era inspectorŭ alŭ minelorŭ din Dacia, Lucianus oficerŭ de mine, er Quirillus şi Dionisius guvernatorĭ în Sirmium.

Insemnele (mărcile) de pe aceste bucăţĭ suntŭ monogramulŭ lui Christosŭ cu literele grecescĭ χ şi ρ, apoi spice de grâu, unŭ bustŭ de femee, figură de femee cu diademă pe capŭ, şedêndŭ şi avêndŭ în mâna dreptă unŭ spicŭ de grâu, er în stânga cornulŭ abundanţei.

Apelulŭ

comitetului de ajutorare cu abecedare şi legendare către tótă suflarea românéscă.

Vĕdêndŭ învĕţătorii noştri, că în anulŭ scolasticŭ expiratŭ mulţĭ au primitŭ în modŭ gratuitŭ pentru elevii lorŭ sĕracĭ abecedare şi legendare, şi adecă de acele, de care cerură, credêndŭ că şi în anulŭ acesta vomŭ mai avea de unde le da, începură a se adresa cu rugărĭ către subscrisulŭ comitetŭ. Dér, precum s'a putut vedé din raportulŭ publicatŭ în tóte foile nóstre, din anulŭ scolasticŭ expiratŭ ni-au rĕmasŭ numai 13 fl. şi 50 cr. v. a. cassa-rest. şi câte-va cărţĭ, decĭ numai de ei putemŭ dispune, câtă vreme nu voră mai incurge. Amŭ şi adusŭ pe ei cărţĭ şi adecă abecedare, atâtŭ de Blaşiu câtŭ şi de ale lui Popescu şi Petri, şi, până la celŭ din urmă le vomŭ distribui gratis, ca şi în anulŭ trecutŭ. Der din atâta, la toţĭ nu putemŭ da, er a lăsa pe miserii elevĭ fără cele mai elementare şi absolutŭ necesare cărţĭ de învĕţămêntŭ, ne prinde mila; dreptŭ aceea ne rugămŭ de tótă suflarea românéscă sĕ contribue după voinţă şi putinţă, fiă cu banĭ, fiă cu hârtii de valóre orĭ cu opurĭ de valóre, care se vorŭ preface în banĭ, pentru care vomŭ aduce abecedare şi legendare, şi le vomŭ da gratis elevilorŭ miserĭ şi cu tragere de inimă către învĕţătură.

Asemenea suntŭ rugaţĭ d-nii învĕţătorĭ dela scólele române rurale, fără deosebire de confesiune, a ne scrie lămuritŭ:

1. Care de câte abecedare şi de câte legendare ar avé lipsă pentru elevii în adevĕrŭ miserĭ şi cu tragere de inimă către învĕţătură?

2. De ce autorŭ sĕ fiă acele cărţĭ? Care adecă le folosescŭ? fiă ca impuse orĭ duse din convingere. (Aci însemnămŭ, că în anulŭ expiratŭ amŭ cumpĕratŭ şi distribuitŭ abecedare de V. Petri, I. Popescu şi Solomonŭ Munteanu, er legendare de V. Petri, I. Popescu şi Stefanŭ Popŭ, de care adecă au cerutŭ învĕţătorii; acum le mai atragemŭ atenţiunea şi asupra abcedarului lucratŭ de amicii şcólei, care este posesiunea librăriei N. I. Ciurcu din Braşovŭ; abecedarulŭ acesta e dintre cele mai bune, decĭ, cărui învĕţătorŭ îi va fi iertatŭ a-lŭ folosi, decă ilŭ va introduce în şcóla sa şi va ave câţĭ-va elevĭ miserĭ, carĭ nu şi-l'ar pute procura, adreseze se la acestŭ comitetŭ, că — încâtŭ i-ar ajunge puterile, aduce-va şi de acestea, precum va aduce şi de ale celorlalţĭ autorĭ.)

3. Ce este causa de comitetulŭ scólei de acolo nu provede pe elevii miserĭ cu cărţĭ şi recuisite de scrisŭ, ca sĕ putemŭ lămuri publiculŭ?

4. Din scrisorile adresate sĕ se vadă bine adresa: cui sĕ trimitemŭ? loculŭ: unde? şi posta ultimă, din care se vorŭ ridica cele trimise.

Totŭ ce atinge acéstă afacere sé se adreseze secret. I. alŭ acestui comitetŭ, în *Rodna-veche* (Ó-Rodna) (Transilvania) 25 Octomvre 1887.

Fl. Porcius, preşed. *Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ*, secret I.

Ultime scirĭ.

Viena, 9 Noemvre. — In comisiunea delegaţiunei, contele Kalnoky a esprimatŭ părerea de rĕu că guvernulŭ românŭ ar fi refusatŭ sĕ facă concesiunĭ suficiente pentru a asigura succesulŭ negocierilorŭ încheerei unui tratatŭ de comerţŭ. Ministrulŭ afacerilorŭ străine a constatatŭ că situaţiunea politică este liniştită, cu tóte acestea nu trebue sĕ fiă prea optimistŭ.

Londra, 9 Noemvre. — Corespondentulŭ ziarului „Times" menţine, cu tóte desminţirile, detaliurile ce a datŭ asupra întrevederei d-lui Crispi cu principele de Bismărk la Friedrichsruhe.

Berlinŭ, 9 Noemvre. — Impĕratulŭ este fórte afectatŭ de starea principelui moştenitorŭ. S'au primitŭ scirĭ din San-Remo. Doctorulŭ Machenzie este contrarŭ ori-cărei operaţiunĭ. Se aştéptă medicĭ germanĭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BUCURESCI, 10 Noemvre. — Din Turnu-Severinŭ se trimite primulŭ numĕrŭ alŭ nouei foi a partidei revoluţionare bulgare.

ROMA, 10 Noemvre.— Pe la 2 óre nóptea s'a simţitŭ în Veneţia unŭ putemicŭ cutremurŭ de pămêntŭ, care în Ferrara a duratŭ şépte secunde.

VIENA, 10 Noemvre. — Ministrulŭ preşedinte Tisza dechiară în comisiunea pentru armată a delegaţiunei ungare că cestiunea fabricei ungurescĭ de puscĭ s'a resolvatŭ. Ministrulŭ de rĕsboiu a purcesŭ în modulŭ celŭ mai lealŭ. Comisiunea a votatŭ titlulŭ pentru puşca Mannlicher.

DIVERSE.

Scăpatŭ dela mórte de o pasĕre. — Impĕratulŭ grecŭ Basilius condamnase la mórte pe fiulŭ sĕu Leo pentru că mai mulţĭ curtenĭ influenţĭ, mai alesŭ unŭ óre-care Santabarenus, au făcutŭ pe împĕratulŭ celŭ bănuitorŭ sĕ credă, că Leo căuta sĕ-lŭ omóre spre a-i lua coróna. Impĕrătésa era cuprinsă de mare durere şi mâhnire; damele de Curte plângeau cu dênsa. Se apropiă diua execuţiunii nenorocitului şi nevinovatului prinţŭ; împĕrătesa incercà totŭ ce putu spre a muia inima părintelui, dér înzadarŭ. Era în ajunulŭ dilei de execuţiune. In camera împĕrătesei era unŭ papagalŭ, care altădată făcea multŭ hazŭ stăpânei prin deşteptăciunea sa. Acum însĕ, cu inima stânsă de durere, împĕrătesa nu putea suferi palavrele pasĕrei şi de aceea ordonà sĕ o ducă în parcŭ în vre-unŭ locŭ ascunsŭ. Puţinŭ mai târdiu veni împĕratulŭ Basilius în acelŭ locŭ şi se aşedà pe o bancă. In acelŭ momentŭ audì o voce dicêndŭ cu unŭ tonŭ sfişiitorŭ: „O Leo, fiulŭ meu!" Impĕratulŭ sărì speriatŭ şi ascultà. „O Leo, fiulŭ meu, fiulŭ meu!" audì din nou împĕratulŭ, apoi urmà unŭ ţipĕtŭ de durere, ce lŭ făcu sĕ se cutremure. Era papagalulŭ, care în sĕptĕmânile din urmă nu audise alte vorbe dela nefericita sa stăpână. Impĕratulŭ, adêncŭ mişcatŭ, fugì din acelŭ locŭ sinistru, se duse în palatŭ şi ordonà ca fiulŭ sĕu sĕ fie imediatŭ liberatŭ. Ceva mai târdiu adevĕrulŭ a eşitŭ la lumină. Impĕratulŭ se bucurà că s'a doveditŭ nevinovăţia fiului sĕu şi că însuşĭ n'a comisŭ o faptă îngrozitóre; ér împĕrătesa nu s'a despărţitŭ de pasĕre până la mórtea sa.

***

Vindecarea ofticei. — Doctorulŭ Gareiu a presentatŭ nu de multŭ Academiei de medicină din Parisŭ unŭ memoriu asupra tratamentului tuberculosei prin inhalaţiunĭ cu *accid fluorhidric.* Elŭ face sĕ stea bolnavii phtisicĭ în o cameră de şése metri cubicĭ de aerŭ încărcatŭ cu accid fluorhidric, timpŭ de unŭ césŭ în fiăcare di. Din 100 tuberculoşĭ trataţĭ de susŭ numitulŭ prin acestŭ nou agentŭ terapeuticŭ în timpŭ de unŭ anŭ de dile, dice că: 35 s'au vindecatŭ, 41 s'au amelioratŭ, 14 au rĕmasŭ staţionarĭ şi 10 au muritŭ. Academia a numitŭ o comisiune compusă din d-nii d-rĭ Procest şi Herard, ca sĕ studieze acestŭ memoriu.

Cum ajunge unŭ colonelŭ la rangŭ de generalŭ.— Intr'unŭ diarŭ germanŭ se află următórea istorióră interesantă: Unŭ colonelŭ, care aştepta de multŭ timpŭ sĕ fiă avansatŭ, a trebuitŭ sĕ însoţéscă dilele trecute pe Maiestatea Sa Monarchulŭ la serviciulŭ divinŭ. Tocmai în acea di s'a cetitŭ în biserică evangeliul cu *Beelzebub,* mai marele dracilorŭ. După încheierea serviciului divinŭ, a disŭ colonelulŭ către Maiestatea Sa cu glasŭ înaltŭ: „Maiestate, de douĕ-decĭ de anĭ eu n'am fostŭ nicĭ într'o biserică; credeamŭ, că de atuncĭ se vorŭ fi schimbatŭ relaţiunile în iadŭ. Dér se vede, că şi în iadŭ mergŭ lucrurile ca şi pe pămêntŭ: de douĕ-decĭ de anĭ Beelzebub totŭ colonelŭ e şi înzadarŭ aştéptă după rangurĭ!« Maiestatea Sa a rîsŭ; douĕ dile după acésta, colonelulŭ era generalŭ.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Muresianu.**

---

si 'şĭ venì Mateiŭ în starea de demultŭ cu deosebirea numai, că deşi era veselŭ şi deşi sălta de bucuria totuşĭ nu era băgătorŭ de sémă la tóte dimprejurulŭ sĕu.

Deodată muzica încetà şi logofĕtulŭ cum se primbla prin casă băgà acésta de sémă. Se oprì din primblarea sa, puse o mână la capŭ şi se cugeta la ceva. După câteva clipe eşì în pragulŭ cârciumei.

Ţiganii îşĭ plecau capetele góle în drépta şi în stânga, se uitau galeşŭ la logofĕtulŭ şi mai apoi cu mânile pe peptŭ, puse turcesce, trăgeau la temenele, ceea ce pe românesce însemna, ca sĕ le arunce câţĭva gologanĭ.

Mateiŭ înţelese pe Ţiganĭ, scóse din buzunarŭ nisce parale şi le aruncă câţĭva gologanĭ.

Bĕtrânii se ridicară în picióre, ér popa şedea la o parte şi mija din ochĭ ca şi cum s'ar închina şi ar fi hipnotisatŭ de fixulŭ gândŭ la Dumnedeu.

Logofĕtulŭ poruncì câteva ocale de vinŭ pentru bĕtrânĭ, ér taica părintele, deşi cliposea, totuşi băga de sémă, ce a disŭ logofĕtulŭ şi findcă scia că din vinŭ de bună sémă se va împărtăşi şi sfinţia sa, nu uita a cere pe séma sa unŭ sărindarŭ.

Joculŭ încetase, şi până sĕ se încépă altulŭ, fetele şi feciorii totŭ părechĭ apucară care încătrău, la dealŭ cum dicŭ ei*) totŭ părechĭ fiă-care cu draga sa.

Acésta i-a venitŭ logofĕtului bine la socotélă.

Elŭ sta de vorba şi împărţea poruncĭ după cum i era obicciulŭ, şi dupĕ cum stă bine unui logofĕtŭ harnicŭ. Unora le spunea sĕ facă transporturĭ la schelă, pe alţii îi chema sĕ ésă la pogóne, ca apoi sĕ le dijmuiască, şi astfelŭ Mateiŭ se afla în vorbă şi numai ce'i adevĕratŭ şi avea elŭ acum chefŭ de vorbă.

Ii plăcea să-lŭ vadă satulŭ că elŭ este la horă şi că Maruţa este acasă.

— Da ce bucătare! — se adresà către George cam zîmbindŭ, băgà mâna în buzunarŭ, scóse patru gologanĭ şi'i aruncà, spuindu'i că aceştia suntŭ pentru a şéptea di din sĕptĕmână.

— D-ta rîdĭ, logofete, dér aşa este. Eu lucrezŭ mai multŭ cu o di ca alţii şi uite nicĭ sĕ mĕ premenescŭ n'am rĕgazŭ, ér muncitorii umblă haimana prin satŭ.

Pe când vorbea Mateiŭ cu bucătarulŭ, iată că vine la cârciumă maşinistulŭ Ienache, logofĕtulŭ Neculae şi băiatulŭ Istratŭ. Toţĭ rĕmaseră uimiţĭ când vĕdură pe Mateiŭ în uşa cârciumei, toţi se uitau la elŭ, dér nimenea nu dicea nimicŭ.

— Ce... vĕ miraţĭ? — grăì Mateiŭ rîdêndŭ, — ce credeţĭ voi, că adĭ sĕ rĕmânŭ mai pe josŭ ca lumea? Nu se póte! — continuà elŭ, ér lăutarii, carĭ fuseseră băgători de sémă la cele vorbite, începură hora logofeţéscă şi óspeţii întrară în casă.

Mateiŭ când era sĕ între, se întâlnì faţă în faţă cu Rădiţa, îşĭ rîseră unulŭ altuia fără a dice ceva, ér Mateiŭ o apucà frumuşelŭ de mână şi întrà şi elŭ în casă.

— Nu'i aşa....? frumósă-i Rădiţa! — se adresà Mateiŭ către pretinii sĕi. — Bună de pusŭ pe rană, — adause elŭ trăgândŭ cu ochiulŭ maşinistului Ienache.

Rădiţa ca de obiceiu, căcĭ era vĕduvă, plecà ochii, ceea ce îi sta aşa de frumosŭ, încâtŭ trebue orĭ şi cine sĕ'lŭ erte pe Mateiŭ, dacă în acele clipe a strâns'o ceva mai tărişorŭ de mână.

Multe mai vorbiră logofeţii şi maşinistulŭ.

Câte-odată, când tăceau toţĭ cei din casă şi se audia numai cobza şi naiulŭ de afară, se sculau logofeţii dela vinŭ şi trăgeau câte o horă bătută de stau sĕ se lovéscă de grindă. Se înţelege că pe Rădiţa totdéuna o luau la mijlocŭ şi'şĭ petreceau astfelŭ, încâtŭ îşĭ uitau că mai suntŭ pe lume.

Nicĭ nu-i mirare că o luau pe Rădiţa la mijlocŭ, căcĭ ea scia multe şi era cheflíă şi vorbăréţă şi pentru fiăcare avea ea vorbe potrivite, căcĭ la toţĭ le scia păsulŭ căcĭ era cărciumăriţă vĕduvă, şi la ea se adunau veştile ca depeşile la o staţiă de telegrafŭ. Vorbea Rădiţa multe, cu tóte acestea era nĕcăjită pe Mateiŭ.

Se înserase bine.

Deşi altădată pe vemea asta nu'i trecea nimĕnui prin gândŭ sĕ plece, astădĭ se întêmplà cu totulŭ altmintrelea. Logofĕtulŭ Mateiŭ se sculà mai ântâiu şi dĕdŭ semnŭ de plecare. (Va urma.)

*) Acéstă mergere la dealŭ e obiceiu în părţile acelea.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 8 Noemvre st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	— —
Rentă de hârtiă 5%	99.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145.15
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	113 25
Bonurĭ rurale ungare	104.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 95
Bonurĭ croato-slavone	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	123 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	122 —
Renta de hârtiă austriacă	89.70
Renta de arg. austr.	82.85
Renta de aurŭ austr.	112.10
Losurile din 1860	134.80
Acţiunile băncei austro-ungare	888 —
Act. băncei de creditŭ ung.	288.—
Act. băncei de creditŭ austr.	282.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 93
Napoleon-d'orĭ	9.42
Mărcĭ 100 imp. germ.	61 50
Londra 10 Livres sterlinge	125 25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 25 Octomvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	$93\frac{1}{2}$	$9?\frac{1}{2}$
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	$91\frac{3}{4}$	$92\frac{1}{4}$
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	$87\frac{1}{2}$	$88\frac{1}{2}$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14.\frac{1}{4}$	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 9 Noemvre st. n. 1887.

		Cump.		Vênd.
Bancnote româneseĭ	Cump.	$8.67\frac{3}{4}$	Vênd.	8.73
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.92	»	9.96
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.26
Imperialĭ	»	10.20	»	10.25
Galbenĭ	»	5 90	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	113.—	»	$114.\frac{1}{2}$
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ la scóla conf. gr. cat. română din Feldru, Vicariatulŭ Rodna, devenindŭ vacantŭ, prin pensionarea fostului învĕţătorŭ, cu unŭ salarŭ anualŭ de 200 fl. v. a. care se va primi în rate lunare anticipative din fondulŭ scólei, prin acésta se escrie concursŭ până în 13 Noemvre a. c.

Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ învĕţătorescŭ vorŭ avea a suscerne suplicele lorŭ înainte de timpulŭ hotărîtŭ la subsemnatulŭ senatŭ cu următórele documente:

Testimoniu despre absolvirea cursului preparandialŭ şi de cualificaţiune, şi din limba maghiară. Testimoniu de moralitate şi serviciu de până acum.

Dintre concurenţĭ vorŭ fi preferiţĭ cei carĭ vorŭ dovedi că suntŭ cântăreţĭ şi suntŭ în stare a compune corŭ bisericescŭ.

Dela senatulŭ scólei conf. gr. cat.

Feldru, în 30 Octomvre 1887.

Preşedinte: **Gregoriu Mureşianu.** Notarŭ: **Ioane Cosma.** 3—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“*

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 oră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rêşnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amedĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amedĭ.
c) „ „ in *Sêcuime* (S. Georgĭ): 1 oră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rêşnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte da amedĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sêcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	9.12	—	—
Timişŭ	—	9.35	—	1.45
Braşovŭ (	—	10.12	—	—
(	7 20	—	4.01	2.32
Feldióra	7 57	—	4.47	—
Apatia	8 24	—	5 28	—
Augustinŭ	8 47	—	5.59	—
Homorodŭ	9 29	—	6 49	—
Haşfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighişóra (	10 53	—	9.02	—
(	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediaşŭ	12.03	—	10.37	—
Copsa mică	12.26	—	10.59 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blaşiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12.33	—
Teiuşŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uiora	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.46	—	4.51	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenŭ de persone
Cluşiu (	5.21	—	5 56	
(	—	6.01	—	6 37
Nedeşdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirişŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7 56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9 34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mezŏ-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárholy	—	—	—	10 47
Veneţia-Orădii	—	—	Trenŭ de persone	10.57
Oradia-mare (	—	9.11		11.07
(	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11.05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12.02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4 78	2.01	—
Venţia-Orădii	—	—	—	2 08	
Fudi-Oşorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagŭ	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriş	—	—	—	5.53	—
Ghărbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedişu	—	—	—	6.20	—
Cluşiu (	—	10.31	—	6.38	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	—	9.16
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1.11	—	—	—	10.—
Uióra	1.18	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2 50	—	—	—	12.34
Blaşŭ	3.03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copşa mic	4.01	—	—	—	2.13
Mediaşŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	—	3.31
Sigişóra	5.42	—	—	—	4.32
Haşfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8.23
Feldióra	9·06	—	—	—	9.02
Braşovŭ (	9.46	5.37	—	—	9.52
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	—
(	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	1.01	—	4.51
Orăştia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2 32	—	6.15
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulişŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovaţŭ	8.28	—	11 25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok (	—	2 32	4 59
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	11.35	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	—
Glogovaţŭ	4 43	6.13	—
Gyorok	5 07	6.38	—
Paulişŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5.41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9. 8	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	—
Simeria (Piski	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1 29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Haţegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Baniţa	—	—	6.47
Petroşeni	—	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşeni	—	—	6.10
Baniţa	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7 37
Pui	—	—	8.20
Haţegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ